

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE

M. A. (PARANGAT) SOCIOLOGY

EXAMINATION: JUNE - 2022

SECOND SEMESTER

Subject: Rural Sociology - II (SCBCS-17-214)

Date: 08/06/2022

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)

1. _____ was the founder of the political party, "Shetkari Sanghata".
a) Sharad Pawar
b) Mohan Joshi
c) N. D. Patil
d) Sharad Joshi
2. _____ is father of Panchayat raj System in India.
a) Balwant Rai Mehta
b) Kailash Katju
c) Ravishankar Shukla
d) V. P. Singh
3. The book 'A remembered village' is authored by _____.
a) D. N. Dhanagre
b) M. N. Srinivas
c) Ram Ahuja
d) S. C. Dube
4. _____ occupation is associated with the, "Yellow Revolution".
a) Milk and Dairy
b) Fisheries
c) Sericulture
d) Vegetable oil
5. _____ is the first state in which the Employment Guarantee Scheme was first introduced.
a) West Bengal
b) Maharashtra
c) Kerala
d) Tamil Nadu

Q. 2. Write Short notes on. (Any Five) (10)

- 1) Community development Programme
- 2) Khap panchyat
- 3) Forest law in India
- 4) Agrarian society
- 5) Family structure in Rural society
- 6) Habitat and settlements in Rural structure

Q. 3. Answer in brief. (Any three) (15)

- 1) Changing mode of production and agrarian relations.
- 2) Sociological perspectives in the rural sociology of India
- 3) Role of caste in the agrarian social structure
- 4) Write causes of rural urban migration

Q. 4. Answer in detail. (Any Two) (30)

- 1) Define rural sociology? Explain the characteristics of the rural society.
- 2) Explain the role of women in the agrarian social structure in India.
- 3) Discuss the agrarian and peasant social structure in India.

मराठी रूपांतर
ग्रामीण समाजशास्त्र भाग - २ (SCBCS- 17-214)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. _____ हे "शेतकरी संघटना" या राजकीय पक्षाचे संस्थापक होते.
अ) शरद पवार
ब) मोहन जोशी
क) एन. डी. पाटील
ड) शरद जोशी
२. _____ हे भारतातील पंचायतराज व्यवस्थेचे जनक आहेत.
अ) बलवंत राय मेहता
ब) कैलाश काटजू
क) रविशंकर शुक्ल
ड) व्ही. पी. सिंग
३. 'रिमेम्बर व्हिलेज' हे पुस्तक _____ यांनी लिहिले आहे.
अ) डी. एन. धनागरे
ब) एम. एन. श्रीनिवास
क) राम आहुजा
ड) एस. सी. दुबे
४. _____ व्यवसाय हा "यलो रीव्होल्युशन"शी संबंधित आहे.
अ) दूध आणि दुग्धव्यवसाय
ब) मत्स्यव्यवसाय
क) रेशीम
ड) वनस्पती तेल
५. _____ हे पहिले राज्य आहे कि ज्यामध्ये पहिल्यांदा रोजगार हमी योजनेची सुरुवात करण्यात आली.
अ) पश्चिम बंगाल
ब) महाराष्ट्र
क) केरळ
ड) तामिळनाडू
- प्र. २. टिपा लिहा. (कोणतेही पाच) (१०)
- १) समुदाय विकास कार्यक्रम
२) खाप पंचायत
३) भारतातील वन कायदा
४) कृषी समाज
५) ग्रामीण समाजातील कुटुंब रचना
६) ग्रामीण रचनेतील निवासस्थान आणि वस्ती
- प्र. ३. थोडक्यात उत्तर द्या. (कोणतेही तीन) (१५)
- १) बदलती उत्पादन पद्धती आणि कृषी संबंध
२) भारताच्या ग्रामीण समाजशास्त्रातील समाजशास्त्रीय दृष्टीकोन
३) कृषिप्रधान समाजरचनेत जातीची भूमिका
४) ग्रामीण नागरी स्थलांतराची कारणे लिहा.
- प्र. ४. सविस्तर उत्तर द्या. (कोणतेही दोन) (३०)
- १) ग्रामीण समाजशास्त्राची व्याख्या करा? ग्रामीण समुदायाची वैशिष्ट्ये सांगा?
२) भारतातील कृषक सामाजिक रचनेत महिलांची भूमिका स्पष्ट करा.
३) भारतातील कृषक आणि शेतकी समाजरचनेची चर्चा करा.